

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1
Ζωγράφου, ☎ 210 74 88 030
2. ☒ Φανερωμένης 13
Χολαργός, ☎ 210 65 36 551
www.en-dynamei.gr

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ 2004

A. Ο Παπανούτσος αφορμάται από την εκτίμηση ενός ξένου συγγραφέα, που ισχυρίζεται ότι η αδυναμία γνωστικής αναβάθμισης του δασκάλου οφείλεται στην έλλειψη ανταγωνισμού λόγω χαμηλού γνωστικού επιπέδου των μαθητών. Την απορρίπτει, όμως, με τη διαπίστωση ότι ο σύγχρονος μαθητής, σε αντίθεση με παλαιότερα, έχει περισσότερες δυνατότητες πληροφόρησης λόγω της παρουσίας των Μ.Μ.Ε.. Παράλληλα η απουσία συμπλεγμάτων κατωτερότητας από πλευράς του μαθητή επιτρέπει την αμφισβήτηση της αυθεντίας του δασκάλου. Τέλος, ο συγγραφέας συμβουλεύει το δάσκαλο να αποτελέσει καθοδηγητή της νέας γενιάς χωρίς να λάβει υπόψη του τις αρνητικές κρίσεις των συναδέλφων του για τους σημερινούς νέους με όπλα την έμπρακτη πειθώ και τη διαμόρφωση σχέσεων εμπιστοσύνης.

B1. Στη σημερινή εποχή οι δυνατότητες λήψης πληροφοριών έχουν διευρυνθεί σε αφάνταστο βαθμό. Η τελειοποίηση των ΜΜΕ και η κυριαρχία τους δίνει τη δυνατότητα στους ανθρώπους και ειδικότερα στους νέους, που είναι περισσότερο εξοικειωμένοι με τα επιτεύγματα της τεχνολογίας, να έρχονται σε επαφή με ένα μεγάλο όγκο πληροφοριών. Το πλεονέκτημα αυτής της διαδικασίας είναι ότι όχι μόνο οι πηγές των πληροφοριών έχουν πολλαπλασιαστεί, αλλά και ότι τα σύγχρονα συστήματα ενημέρωσης παρέχονται μέσα στο σπίτι και δίνουν έτσι τη δυνατότητα σε όλους να ενημερώνονται άμεσα, γρήγορα, φτηνά και ξεκούραστα.

B2. ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ

Δομή: Η θεματική πρόταση της παραγράφου βρίσκεται στο χωρίο: «Αξιοπρόσεκτη.. δική μας εποχή», όπου ο συγγραφέας παρουσιάζει τη θέση του. Οι λεπτομέρειες-σχόλια εκτείνονται στο χωρίο: «Γιατί σήμερα...μέσα στο σπίτι», όπου ο συγγραφέας αναπτύσσει τη θέση του και η πρόταση κατακλείδα βρίσκεται στο χωρίο: «Μπορεί λοιπόν ... κάθε λογής τεχνική», όπου ο συγγραφέας καταλήγει σε ένα συμπέρασμα.

Τρόποι ανάπτυξης: Η παράγραφος αναπτύσσεται με συνδυασμό μεθόδων. Συγκεκριμένα, αναπτύσσεται με τις μεθόδους της αιτιολόγησης, της σύγκρισης-αντίθεσης και των παραδειγμάτων. Στο χωρίο: «Γιατί...αλλάξει» ο δοκιμιογράφος μέσω της αιτιολόγησης αποδεικνύει ότι δεν ισχύει η άποψη που εξέφρασε στην προηγούμενη παράγραφο σχετικά με την έλλειψη ανταγωνισμού στο επάγγελμα του δασκάλου από τη στιγμή που δεν ανταγωνίζεται όμοιους του προς τη γνώση. Στη συνέχεια, στο χωρίο: «Παλαιότερα...περιέργειας» συγκρίνεται η δυνατότητα άντλησης γνώσης από πλευράς των μαθητών ενώ στα χωρία: «(η εφημερίδα...η τηλεόραση)» και «ιστορικές...τεχνικής») παρατίθενται παραδείγματα πηγών πληροφοριών και περιοχών της ανθρώπινης περιέργειας αντίστοιχα.

B3. Η συλλογιστική πορεία του συλλογισμού είναι παραγωγική, γιατί η πρώτη προκείμενη εκφράζει μία γενική αλήθεια, ότι όπου απουσιάζει ο ανταγωνισμός, ο άνθρωπος δεν πλουτίζει τα εφόδια του. Η δεύτερη προκείμενη είναι πιο εξειδικευμένη, γιατί το περιεχόμενο της εστιάζει μόνο σε παλαιότερες εποχές. Τέλος καταλήγει σε ένα συμπέρασμα που αφορά στη συγκεκριμένη περίοδο που αναφέρει η δεύτερη προκείμενη. Εφόσον θεωρείται ως δεδομένο ότι οι προκείμενες ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα, ο συλλογισμός είναι αληθής, και αφού η εγκυρότητα είναι εμφανής, λόγω της ύπαρξης κοινού μέσου όρου στις δύο προκείμενες (ανταγωνισμός), ο οποίος λείπει απ' το συμπέρασμα, συνεπάγεται και η ορθότητα του συλλογισμού.

- B4. α.** (i). αναφορική λειτουργία της γλώσσας
(ii). ποιητική λειτουργία της γλώσσας
(iii). ποιητική λειτουργία της γλώσσας
(vi). ποιητική λειτουργία της γλώσσας

- β.** παντογνώστης = πας + γνώση, παν + γινώσκω: διάγνωση
αποκλειστικά = απο + κλείω: εγκλεισμός
εκπληκτικό = εκ + πλήττω: επίπληξη

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1
Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
2. ☒ Φανερωμένης 13
Χολαργός , ☎ 210 65 36 551
www.en-dynamei.gr

Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ: Άρθρο για την τοπική εφημερίδα

Α΄ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ - Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΩΣΤΕ ΟΙ ΝΕΟΙ ΝΑ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΝ ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

- Η εκπαίδευση προσφέρει το θεωρητικό υπόβαθρο γνώσεων, πάνω στο οποίο θα στηριχθεί το προσωπικό οικοδόμημα κάθε νέου. Η επαφή με τον επιστημονικό λόγο αναπτύσσει τη λογική, τον ορθολογισμό και εξοικειώνει το νέο με τη λογική ανάλυση και επεξεργασία κάθε δεδομένου, κάθε ερεθίσματος. Έτσι, καλλιεργείται η κριτική ικανότητα, η αντίληψη και ο θετικισμός στη σκέψη, ώστε ο νέος να μπορεί να επεξεργαστεί κριτικά και λογικά τα μηνύματα του καιρού του, να απομακρυνθεί από το φανταστικό και να προσεγγίσει το πραγματικό.
- Η εκπαίδευση συντελεί αποφασιστικά στην καλλιέργεια της λογικής, της κριτικής ικανότητας, του προβληματισμού. Απομακρύνει τον άνθρωπο από μύθους, πλάνες, δεισιδαιμονίες, προκαταλήψεις. Εμποδίζει τον άνθρωπο να ενταχθεί στον κόσμο του παραλόγου. Του δίνει τη δυνατότητα να λειτουργήσει ως αυθύπαρκτη, αυτοδύναμη, αυτόφωτη προσωπικότητα. Η διαδικασία της ελλογοποίησης ενεργοποιεί την κριτική διάθεση του ατόμου σε κάθε εξωτερικό ερέθισμα και του διδάσκει την αναγκαιότητα να στηρίζεται στον ορθό λόγο, τη στέρεη συλλογιστική, την αποδεικτική λογική.

Β΄ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ – ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ

1. Το σχολείο μπορεί να διοργανώσει ημερίδες αφιερωμένες στην πληροφόρηση και προπαγάνδα και να απευθύνει πρόσκληση σε διανοούμενους, μελετητές, κοινωνιολόγους, ψυχολόγους, αναλυτές, που μαζί με τα παιδιά μπορούν να συζητήσουν τα μηνύματα των σύγχρονων μέσων και τις επιδράσεις τους στους νέους.
2. Τα σχολεία μπορούν να αξιοποιήσουν τις σύγχρονες τεχνολογίες και να οργανώσουν ειδικά αφιερώματα, στα οποία μέσα από την προβολή διαφόρων (πολιτικών, διαφημιστικών, ιδεολογικών κ.τ.λ.) μηνυμάτων, οι μαθητές θα αναζητήσουν και θα επεξεργαστούν μαζί με τους διδάσκοντες τα μηνύματα, τα πρότυπα και τις αξίες που αυτά προωθούν. Τέτοιου είδους σεμινάρια θα αναπτύξουν τη στρατηγική σκέψη και το κριτικό πνεύμα των νέων. Οι μαθητές θα μάθουν να μελετούν κάθε μήνυμα και να δίνουν απαντήσεις σε ερωτήματα, όπως σε ποιον απευθύνεται ή πού σταματά η πραγματικότητα και αρχίζει το ψέμα κ.τ.λ., θα μάθουν επομένως να αναλύουν τις πληροφορίες, άρα να αναλύουν κάθε ερέθισμα που δέχονται από το περιβάλλον.
3. Το σχολείο μπορεί να αναπτύξει στο μάθημα της ερευνητικής εργασίας την πρωτοβουλία και την αυτενέργεια των μαθητών, που θα εξετάσουν και θα παρουσιάσουν στη συνέχεια στους συμμαθητές τους το περιεχόμενο ιδεολογικών, πολιτικών, διαφημιστικών μηνυμάτων, το ιδεολογικό υπόβαθρο στο οποίο στηρίζονται, το στόχο που υπηρετούν, τα αποτελέσματα για το κοινό κ.τ.λ.
4. Εθελοντικά, οι μαθητές μπορούν να συγκροτήσουν έναν κώδικα συμπεριφοράς και να τον απευθύνουν στα μέσα ενημέρωσης, αλλά και σε τοπικούς επιχειρηματικούς φορείς, ζητώντας την τήρηση μιας δεοντολογίας, ειδικά όταν απευθύνονται σε παιδιά. Μάλιστα, το εγχείρημα μπορεί να συμπεριλάβει και συνεργασία με άλλα σχολεία ή ακόμα πιο δραστικά, και σχολεία της ΕΕ, σε μια προσπάθεια των ευρωπαίων νέων να αναδείξουν ζητήματα που της αφορούν και της απασχολούν. Ας μην ξεχνάμε, ότι ο θεσμός της Βουλής των Εφήβων και ενεργός είναι και δράσεις ευρωπαϊκές μπορεί να οργανώσει, ξεπερνώντας τον στατικό και ίσως εθιμοτυπικό του ρόλο, πιέζοντας της ευρωπαίους αρμόδιους για εναρμόνιση της νομοθεσίας όλων των ευρωπαϊκών χωρών με της βασικές διατάξεις της κοινοτικής οδηγίας «Τηλεόραση χωρίς σύνορα».